

НОВИ САД - Српска православна црква данас слави дан свог утемељивача. Од половине 19. века Савиндан се слави као школска слава. Свети Сава је слављен и као заштитник заната.

Свети Сава је био најмлађи син великог жупана Стефана Немање, крштен као Растко. Када се замонашио на Светој гори узео је име Сава. Његовим устоличењем за архиепископа 1219. године утемељена је и аутокефална Српска православна црква.

Свети Сава се сматра зачетником српске средњовековне књижевности, па је стога и заштитник просветних установа.

Заједно са оцем Стефаном, замонашеним као Симеон, свети Сава је основао манастир Хиландар и изградио још 14 манастира, због чега је остао забележен као ктитор прве српске духовне заједнице на Светој гори.

Кнез Милош Обреновић је 1823. године наредио да се Дан Светог Саве обележава као школска слава у Србији.

Свети Сава је установљен као школска слава на предлог Атанасија Николића, ректора Лицеја у Крагујевцу, 2. јануара 1840. године, одлуком Совјета Књажевства Србског и

исте године прослављан у Крагујевцу и Београду.

У одлуци Попечитељског пресвјештенија представници државне и црквене власти прописали су да се Свети Сава проглашава за патрона свих наших школа и да се од тада мора свечано прослављати.

1236 - Умро је Свети Сава, први архиепископ Српске цркве. Заштитник српске државе, најпоштованији српски светитељ. Световно име било му је Растко. Најмлађи син великог жупана Стефана Немање, отишао је веома млад око 1192. у Свету Гору где се замонашио у руском манастиру Свети Пантелејмон. Након очеве смрти 1200. с братом, краљем Стефаном Првовенчаним (од 1217.) усмеравао је државни брод Србије. У Никеји је 1219. од византијског цара Теодора I Ласкариса и васељенског патријарха Манојла I Харитопула издејствовао аутокефалност (самосталност) српске цркве и српску архиепископију, за чије је средиште одредио манастир Жичу. Написао је манастирске типике (монашки устави) - Карејски, Хиландарски и Студенички.

Преводио је са грчког и посрбио важне правно-теолошке текстове као што су

"Законоправило" (Крмчија од крма-управљање) - што је превод Јустинијанове "Шесте новеле". Тај важан правни споменик који одређује односе Цркве и државе путем такозване симфоније, тек са српског је преведен на језике других православних народа. Био је необично вешт и у државно-дипломатским пословима - 1208. у манастиру Студеница над очевим телом, које је пренео са Свете Горе, измирио је браћу Вукана и Стефана и тако је зауставио грађански рат у Србији. Његове мошти су из тадашње бугарске престонице Трново, где је умро на повратку из Јерусалима у Србију, пренете и сахрањене у манастиру Милешева 6. маја 1237. Култ Светог Саве веома је снажан код свих православних народа. Његове мошти због огромног поштовања које су уживале, не само код православних Срба, спалио је Синан Паша 1594. на Врачару, тада поред Београда. На том месту налази се данашњи велелепни храм посвећен Светом Сави. У делу "Живот Господина Немање" (Свети Симеон) приказао је живот свога оца, између осталог и како је заједно с њим, у јуну 1198. од византијског цара Алексија III Анђела издејствовао дозволу да на Светој Гори подигне српски манастир. Хиландар је убрзо постао центар српског духовног и интелектуалног стваралаштва, унеколико он је то и данас.

(РТВ-Танјуг)